

Arbetsblad

Börskraschen 1929 – Den stora depressionen

Arbetsblad: Den stora depressionen – En global ekonomisk kris

Årskurs: Grundskola 9, Gymnasiet

Ämnen: Historia, Samhällskunskap, Ekonomi

Del 1: Orsakerna bakom börskraschen

Uppgift 1: Kartlägg orsakerna

Läs följande begrepp och förklara vad de betyder i kontexten av börskraschen:

- Överproduktion
- Aktiespekulation
- Tullmurar
- Bristande förtroende för banker och företag

Diskussionsfråga:

Varför var tillväxten under "det glada 20-talet" inte hållbar? Diskutera i små grupper och sammanfatta era tankar.

Uppgift 2: Historiska paralleller

Jämför börskraschen 1929 med en modern ekonomisk kris, till exempel finanskrisen 2008. **Besvara följande frågor:**

- Vilka likheter finns mellan de två kriserna?
 - Hur hanterades dessa kriser av politiska ledare och ekonomiska institutioner?
-

Del 2: Krisens konsekvenser

Uppgift 3: Påverkan på olika samhällsgrupper

Välj en samhällsgrupp som påverkades av depressionen (t.ex. arbetare, bönder, företagare, bankkunder). Skriv en fiktiv dagboksanteckning eller en intervju som beskriver hur krisen påverkat deras liv.

Exempel på frågor att besvara i dagboken/intervjun:

- Vilka utmaningar står de inför?

ARBETSBLAD

- Vilka känslor väcker situationen hos dem?
- Vilka lösningar hoppas de på?

Uppgift 4: Internationella konsekvenser Börskraschen i USA hade globala effekter.

Undersök och beskriv hur ett av följande länder påverkades av depressionen:

- Tyskland
- Sverige
- Storbritannien

Sammanfatta: Hur påverkade landets ekonomiska situation det politiska landskapet?

Del 3: Lösningar och politiska strategier

Uppgift 5: Jämför strategier för att lösa krisen läs om två olika lösningar på depressionen:

- USA: Franklin D. Roosevelts "New Deal".
- Tyskland: Nazistregimens satsningar på motorvägar och militär upprustning.

Jämför strategierna och besvara följande:

- Vilka fördelar och nackdelar hade respektive strategi?
- Vilken strategi tror ni hade bäst långsiktig effekt på samhället? Motivera ert svar.

Uppgift 6: Sveriges krisprogram

Ta reda på vad "kohandeln" innebar och hur samarbetet mellan Socialdemokraterna och Bondeförbundet påverkade Sverige.

Besvara följande:

- Hur hjälpte krisprogrammet både bönder och arbetare?
 - På vilka sätt lade samarbetet grunden för den svenska modellen?
-

Del 4: Reflektion och kopplingar till nutiden

Uppgift 7: Kan det hända igen?

Diskutera i klassen:

- Vad har världen lärt sig av den stora depressionen för att förhindra liknande kriser?

ARBETSBLAD

- Finns det faktorer idag som kan leda till en global ekonomisk kris? Vilka?

Uppgift 8: Internationellt samarbete

Tänk på hur globalisering och ekonomisk integration har utvecklats sedan 1930-talet.

Diskutera:

- Hur viktigt är internationellt samarbete för att hantera ekonomiska kriser?
 - Vilka globala organisationer spelar en viktig roll idag för att stabilisera ekonomin?
-

Del 5: Kreativa uppgifter

Uppgift 9: Skapa en informationskampanj

Tänk er att ni lever under depressionen och vill upplysa människor om hur man kan hantera krisen. Skapa en affisch, broschyr eller kort film som beskriver:

- Vilka statliga lösningar som finns tillgängliga.
- Hur individer och samhällen kan hjälpa varandra.

Uppgift 10: Debatt om statens roll i ekonomin

Dela in klassen i två grupper:

- Grupp A argumenterar för att staten ska ingripa och aktivt lösa ekonomiska kriser.
- Grupp B argumenterar för att marknadskrafterna ska få lösa problemen utan statliga ingripanden.

Håll en strukturerad debatt och avsluta med en gemensam reflektion:

- Vilka argument var starkast?
 - Vad anser ni personligen är den bästa lösningen?
-

Tips för fördjupning:

- Utforska mer om Ivar Kreuger och Kreugerkraschen. Hur påverkade hans död och imperiets fall Sverige?
- Analysera hur depressionen förändrade demokratins ställning i världen. Varför blev vissa länder diktaturer medan andra stärkte sina demokratier?
- Studera den globala effekten av protektionistiska handelspolicys som Smoot-Hawley-tullarna i USA.